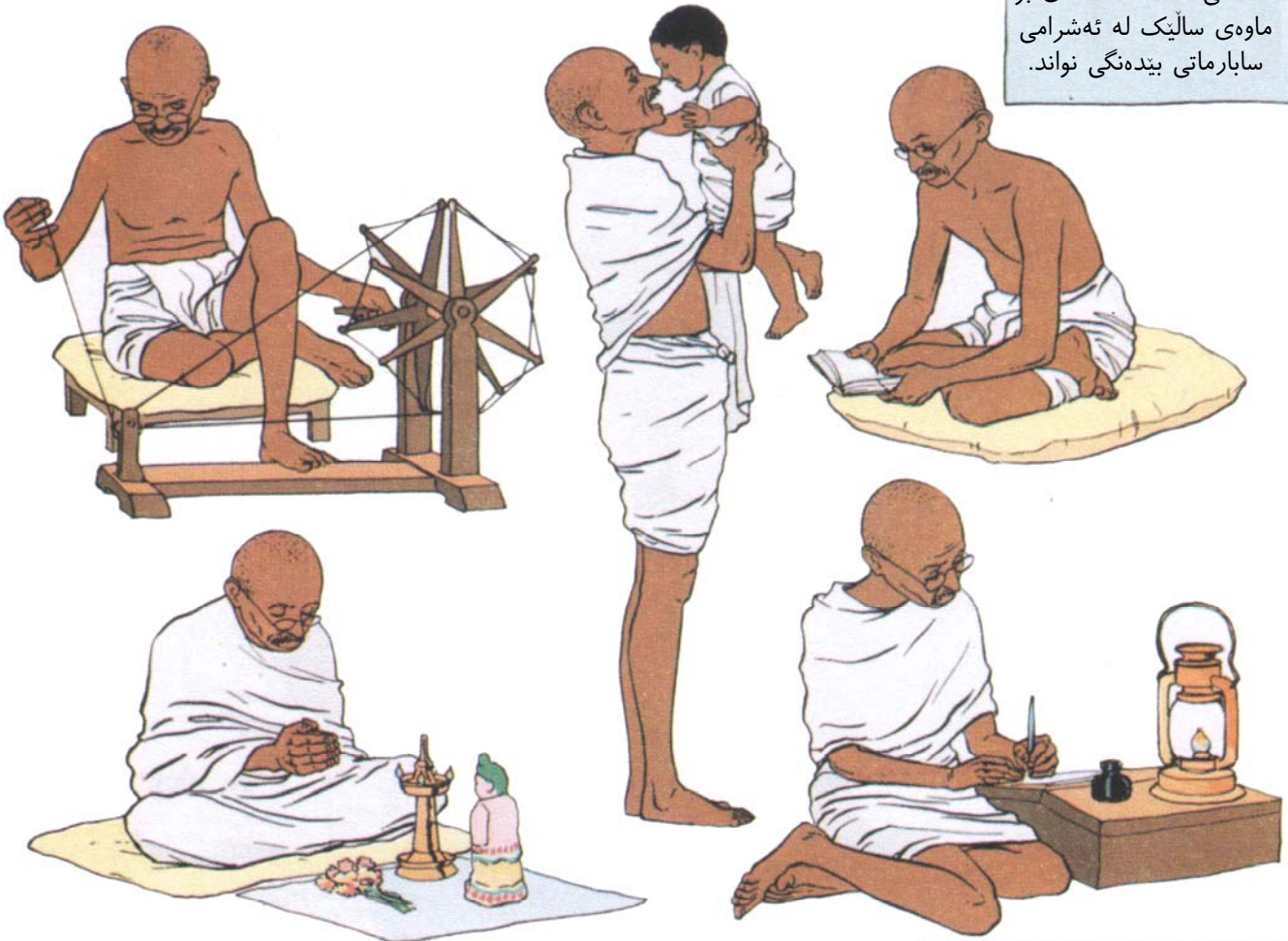

دوای ئهوهی بزووتنهوه ناتوندوتیژییه کهی
ههرسی هینا، گاندی بۆماوهیهک وازی
له مملانیی سیاسی هینا. له سالی 1925 بۆ
جاریکه دیکه به ناو زۆر گوندی هیندستاندا
گهرا.

له سالی 1926 گاندی بۆ
ماوهی سالیک له ئه شرامی
سابارماتی بیدهنگی نواند.

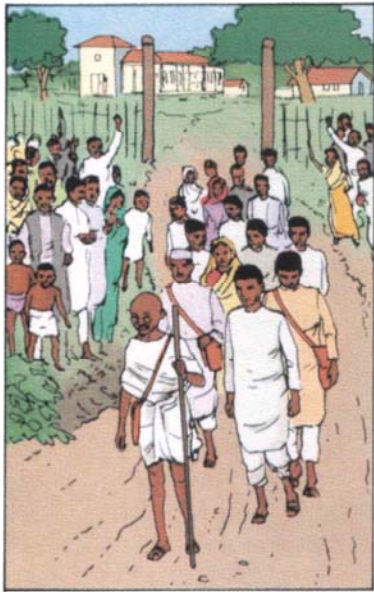

دواتر گه رایهوه بۆ ئهوهی
بیرۆکه کانی به خه لک ئاشنا بکات.

به برنامه کهم زفر سانیه:

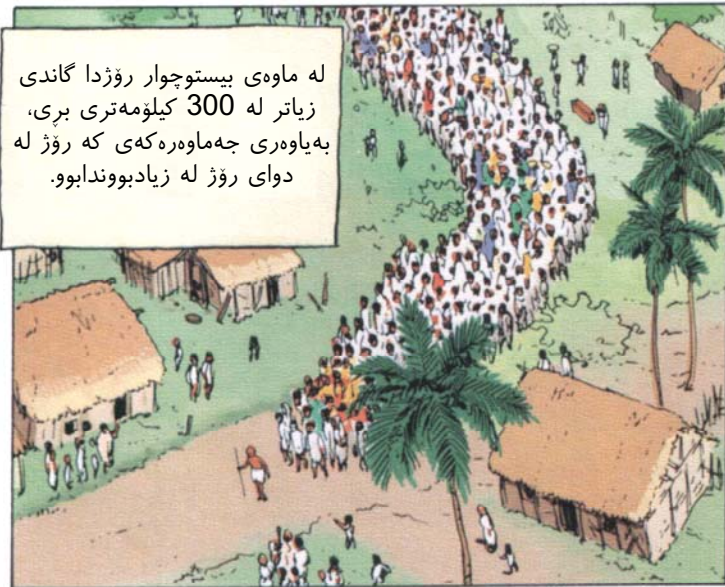
- 1- گه پرا ئهوهی کهرامهت بۆ نهوسته کان.
- 2- خۆمان قومانه کانی خۆمان بهوورین.
- 3- دوور کهوتنهوه له ماددهی بیروژتکه و خواردنهوه.
- 4- وابکرئ موسلمانان و هیندۆسه کان برادر بن.
- 5- خهبات له پیناوه یه کسانێ له نیوان بیاوان و زنان.

ئه گهر ههر یه کنی توانی بگا
یه مه، ئه و کاته دهتوانین
هیندستان ئازاد بکهین!

سالانیکي زور گاندي به دواي بزوتنه و په کي تازه ناتوندوتيزي ده گه را يو رو به رو و پونه و هوي ټينگليز، بزوتنه و په ک بتواني ټيکرای گه لي هيندستان به شداری تيدا بکات: ټه ویش ريټيواني (خوي) بوو، که له 12 ټاداری 1930 ده ستي پيکړد.

ټينه هموو جار باغ ده دینه ټينگليز کاتي که خونيان ليده کړين، ټهوان به مولک و ساماني هيندي به کان ده و له مهند ده بن، تا وای ليربات هيندي به کان هعزار بوون!

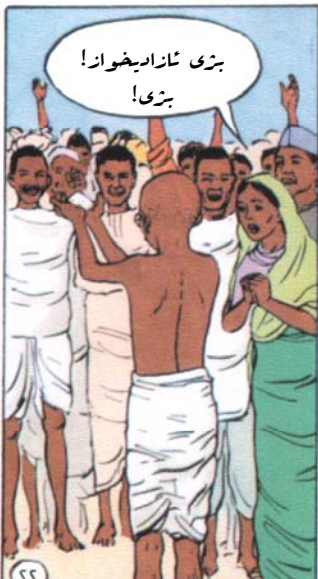
له ماوه ي بيستو چوار روژدا گاندي زياتر له 300 کيلومه تری بري، به ياهو ډري جه ماوه ره که ي که روژ له دواي روژ له زياد بووندا بوو.

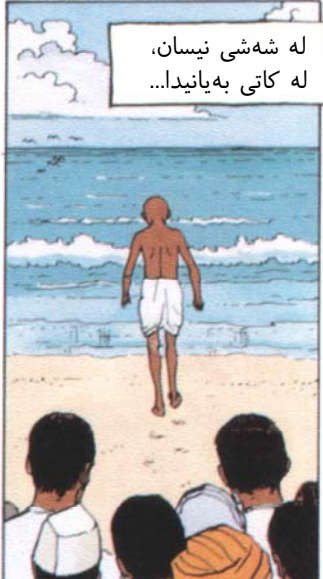
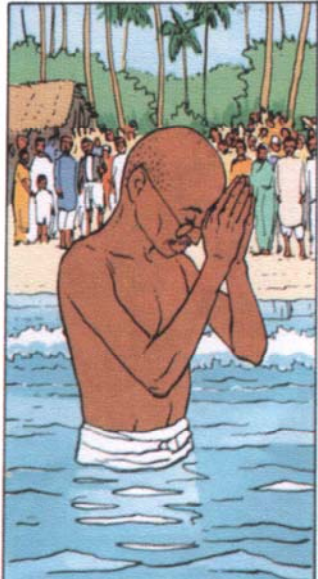
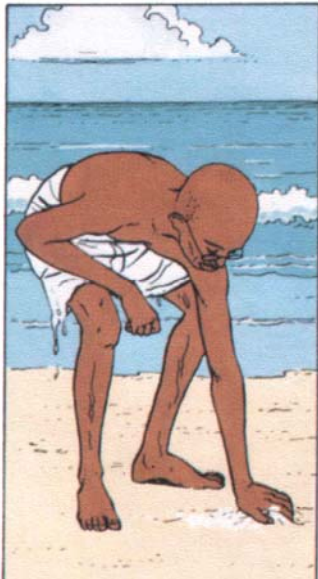
گاندي له هموو گوندي کدا هه لسا به شيکر د نه و هوي ټامانجه کاتي.

ټه م گاندي به (1) پياوي خودا.

با دواي که وين!

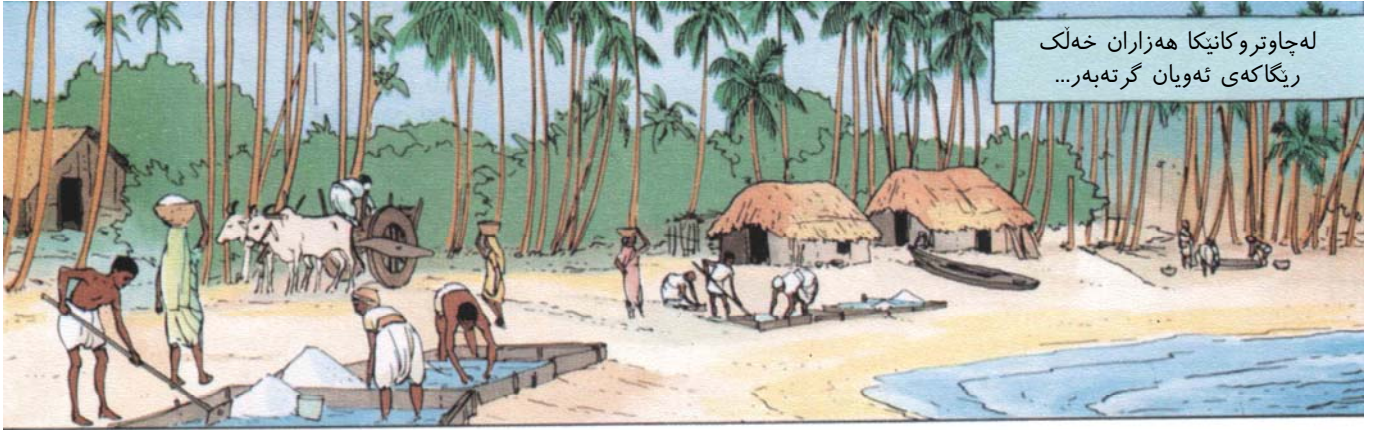
بزي ټازا ديخوازا! بزي!

له شه شي نيسان، له کاتي به يانيدا...

(1) گانديجي: د ارشنتي ريزو ستايشه.

له چاوتروکانیکا ههزاران خه لک
ریگاگهی ئهویان گرته بهر...

له لای جیگری تازهی پاشای
هندستان.

کەس خۆی ناکرێ! بە ملیۆنهها
هیندریش بێ مۆلەتی ئیچە خۆی
کۆ دەکەنەوه. بووین بە گائەجەب.

گاندی و ئهوانه ی که یاخێ
بوونه له گهلی دهستگیران
بکهن!

داوای خوییهك بکهن بهی
دانی باج بۆ ئینگلیز!

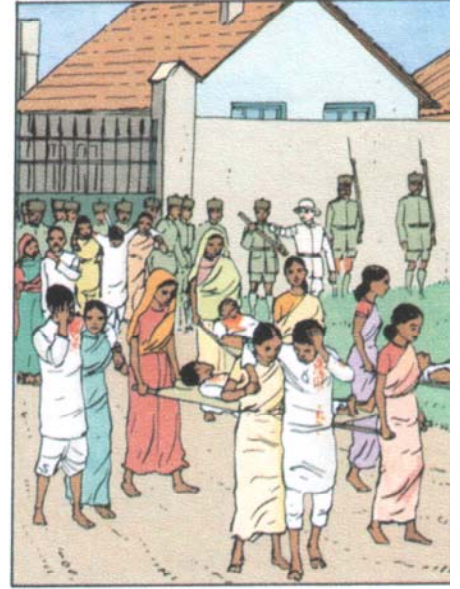
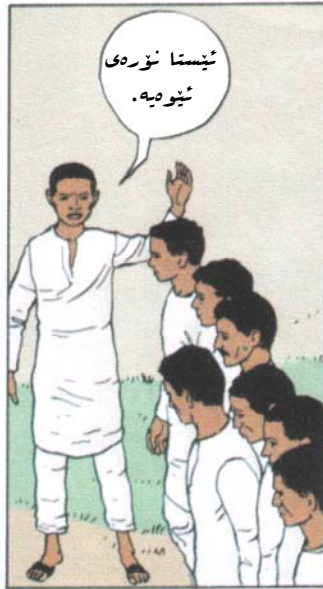
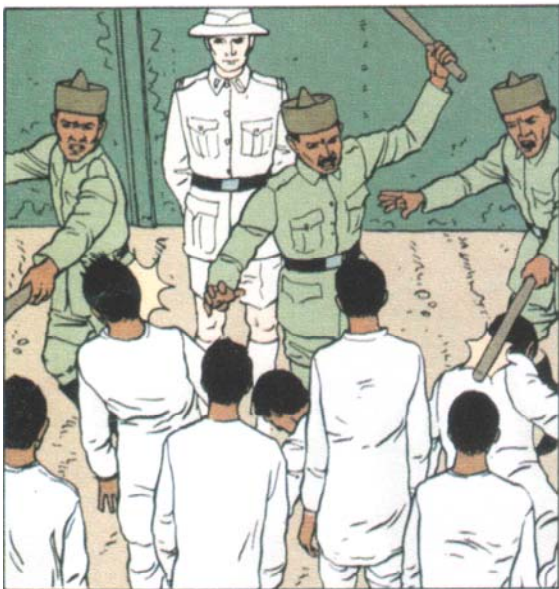

له ماوهی یهك مانگدا زیاتر له شهست ههزار
کەس دهستگیر کرا، بهلام بزووتنهوه که ههر
بهردهوام بوو، بهمجۆره یهکی له کوربهکانی
گاندی...

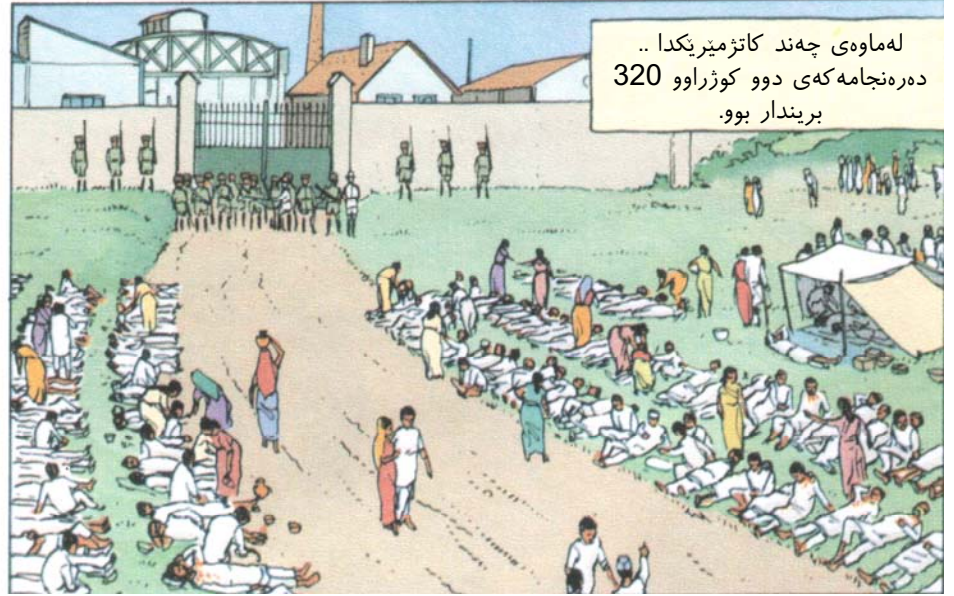
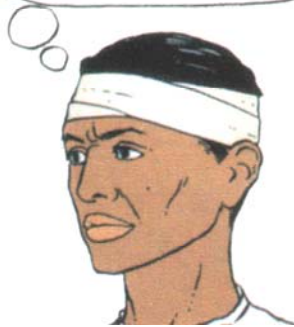
نیازی باوکم نهوه بوو
بهنداری خۆبێساندانان
له گهندا بکات. بهلام من
جینی نهو دهگرهوه، له گهلا
ئیهو دهبم!

ئێستا له گهتشان دیم، بهلام
کاتم بدنی تا نوێزه کهم
تهوو ده کهم.

دهبین بۆ بهردهمی کارگهی خۆی له دههزارانا. ئهم
کارگه به یۆلیسی ئینگلیز باهوانی دهکات، لهوانه به
لیمان بدن، بهلام ئیچە به دهنگاریان نابینهوه، له گهلا
ئهوش دهستان بهرز ناکهینهوه، له لیدانیان خۆمان
نایاریترین.

ئیمه بز تیکرای جیرمان نازایهتی و نارهزوی ناتوندوتیزی خۆمان دهردهخهین. کهچی ئینگلیز ترس و وههسیگهری خۆیان دهردهخهین. من لهوه دنایام بهههخۆسیمان مسۆ گههجووه...

به مجوره له 17 ی
شوباتی 1931 له
دهلی...

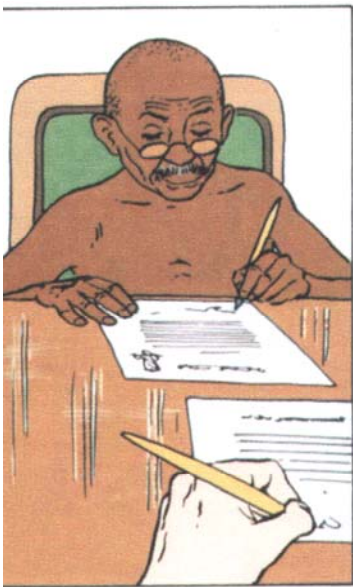
چی ده بینم!
هزارینکی نیوه روت گفتوگو
له گهل جیگری پاشا ده کا! به راستی
نوه کوتایی دهه لاسمانه (1).

له نووسینگهی جیگری پاشا له هیندستان...

گوره م، گاندی له ناو زیندانا زیاتر کیشمان بۆ
دروست ده کات له وهی نازاد بی! مانگرتنی خویش
به رده واهه! په تیویش به راستای ولاتی گرتوته وه!

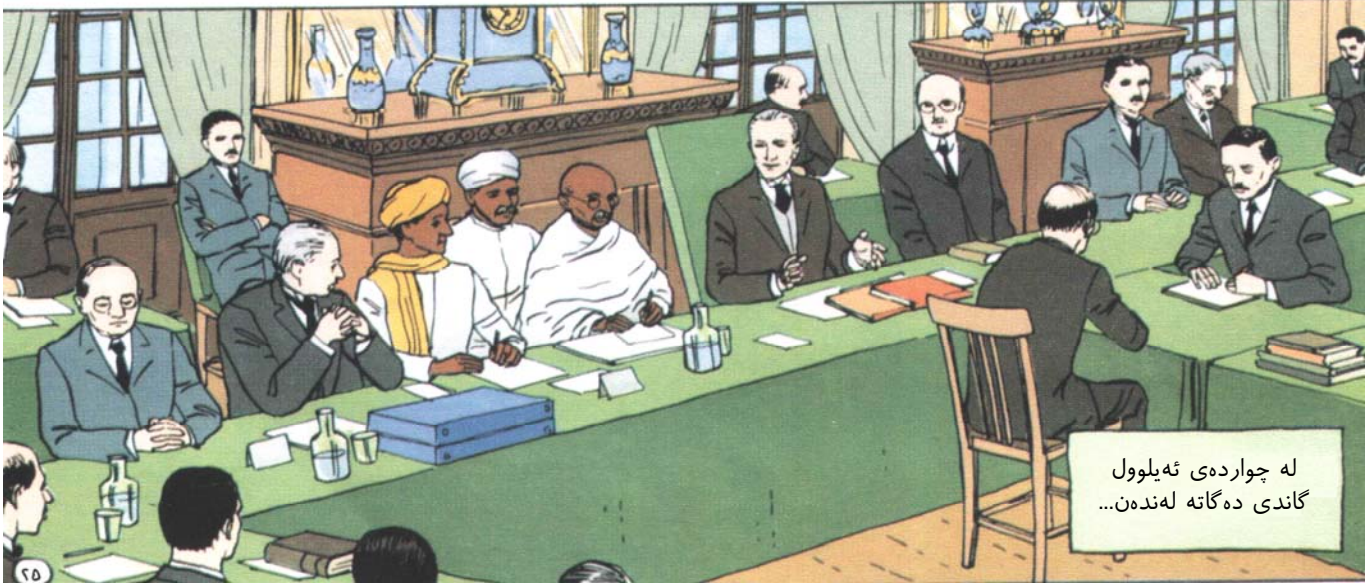
پاشه، نازادی ده که م و
دانوستانی له گهل ده که م!

له کوتاییدا دواي هه شت
دیدار له 5 ی ئادار...

بۆ دواچار ریکهوتنه که ی نپوانمانت بۆ ده خویشمه وه.
هه موو زیندانییه کان نازاد ده که م، رینگا به کۆکردنه وهی خوئی له که ناره کان
ده دهین، بانگرتیستی نوینه ره به ره که یه کانی هیند ده که م بۆ شاماده بوونیان
له کۆنگره ی داهاتوو له باره ی چاره نووسی هیند، له لهنده ن.

له بهر بهر دا منیش
به لیتت پتیه ده م هه موو
جولانه وه یه که مان دز به
نیوه رابگرسن!

له چوارده ی ئه یلوول
گاندی ده گاته له نده ن...

(1) توانجی لۆنستۆن تچه رچل.

بیر کردنه وه کانی و سادهیی و رۆحه قۆشمه کهی و جل و بهرگه کهی ئینگلیزه کانی زۆر سه رسم کرد.

له بهرتهوهی ئه مه تیرم ده کا!
تسرا شیری ئه م بزنه م
به مه له گه ل هه نری له
میوه جات و سه زه.

بۆچی ئه م بزنه ت
لێ دانابری!

سلالو! مام گاندی ئه مه
کوا پانتۆله که ت له
کوئیته!

ها! ها! ها!

له 28 ی کانوونی په که م گاندی گه راپه وه بۆ هیندستان...

کوئگری له نده ن توونی هه رس بو! به ره یه یی تا ئیستا به بهارت به ئینگلیزه کانه وه تسرا تیریکه. په لمان نیبه له پراکتیک کردنی! به لام به داخوه ئیبه ی هیندی دابش بوین به سه ره هیندۆسه کان و موسلمانه کان و نهوخته کان و مه سه یبه کان...

باره که لیسه له هیندستان بائتریک نیبه! جهنگریکی یاشای تازه بۆ هیندستان دانه وه، هه مده سان هه موو کو بونه وه یه کی سیاسي قه دهغه کرده وه، ئه ندانه یی یاری کوئگری هیندی په لکیشی زیندان کروون!

له ماوه یه کی که مدا گاندی و کاستوربای هه ریه که وه به ته نه ی خرا نه ژووری زیندانه وه.

گوئی پیچه ده. ما مه له یه کی جوانت له گه لدا ده کری! هه روه لها ده توانین پیشوازی له میوانان به که ت!

له ئایی سالی 1932 ...

هکومه تی ئینگلیز ته وه ی له ده سی بیت ده لکات بۆ ته وه ی زیاتر دهرز بخاته نیوانمان!

په ریا ریا دانه وه له بیزاردنه کانی داهاتوی ئه چوومعه نی نوخته رانی هیندستان بگری. پیشنیاری ته وه یان کرده وه هه ریه که له هیندۆسه کان و موسلمانه کان و نهوخته کان به جیا خۆیان کانیه دکهن! له وه کاره ماناویتر هه موویان رازی بوون!

ئینگلیزه کان مردنی هیندیان به ره له دایک بوونی ده ویت. ئیبه هیندین به ره وه ی هیندۆسی یان موسلمان بین! بۆ نهوخته کانیش ده بی وه ک هیندۆسه کان دابترین!

له 20ی ئەیلوول، له کاتی نیوه‌ڕۆدا...

لەمە بەلاوه هیچ شتیك
ناخۆمهوه تەنرا ئاوه
نەبیت...

دواتر...

بەرامداوه بەرفۆتوو بێم تا
مردن له کاتیگدا ئەگەر
ناچاریش بێم!

دەمهوی ئینگلیزه‌کان تینگلەن، ههروه‌ها هیندۆسه‌کانیش که‌وا
نەویسته‌کان هه‌لگی (هاریجان)ن، به‌ واتای کۆپانی خوان
— له‌بهرمانه‌ ریزیان بگرسن و له‌بهر خۆانه‌کانمان
پیتسوازیان لێبکه‌ین، هه‌روه‌ها له‌ ماله‌کانمان و
بهرستگاکانیسدا!

ئەم هه‌واله‌ زۆر به‌خیرایی بڵاوبۆوه
سه‌رباری فراوانی ولات و نهبوونی
رادییۆ ته‌له‌فزیۆن و هه‌روه‌ها هه‌تا
نهبوونی ته‌له‌فۆنیش.

مه‌هاتما تا مردن
ده‌ستی کردووه
بەرفۆتوو بوون!

بۆئەوه‌ی ده‌ست له‌ روه
هه‌لگرسن به‌رامبه‌ر به
(نەویسته‌کان)!!

بەلام...
بۆچی؟

بای...
ئەوه‌ تۆیت!

بەلێ بابۆ،
ئینگلیزه‌کان رازی بوون
زۆوری زیندانه‌که‌م بگوازمه‌وه
له‌ نزیکه‌توو بێم!

له‌ دوا‌ی سی رۆژ...
ئکات لێده‌که‌م
بەرفۆتوو بوونه‌ که‌ت بشکینه‌!
دلت زۆر لاوازه‌...

نەخێر به‌رده‌وام
ده‌بێم!

له 26 ی ئیلوول دواي شهش روژی تهواو له بهرۆووووبون...

ههوانی خوښم له لایه! ئینگلیزهکان دهستبهرداری پرقتی دهنگدای به جیابوون...

له بهرایی ناوچهکانی هیندرستان، خهلك بهتنگ داواكهتوه هاتن! دهركای بهرنگاكان له زفری نارهكان بۆ هاریجانهكان كرایهوه! هیندرقهكان له ههسوو ئوتینگدا برایهتیان له گهلهدا دهكهن و له مالهكانیان داوهتی خواردنیان دهكهن!

باهه... كهواته... به پهراخینك شهههتی برهفقال رازی دههه!

له پیناو بهردهوام بهرگریکردن له نهویستهكان گاندی له ئاداری 1933 روژنامهی هاریجانی بۆ دروستکردن... له روژانیکي دیکهدا دیسان بریاری بهرۆووووبونی دا كه ماوهكهی 21 روژ بوو.

له روژی یه كهه...

له گهل ئهوهی تۆ بیداگیری دهكهی لهم بهرۆووووبونه درنخایهه، ئینه نامانهوی تۆمهتبار بگریین به مردنی تۆ!

تۆ نازاری!

گاندی له ئهشرام له روژووگرتنهكهی بهردهوام دهه. له دواي 21 روژدا...

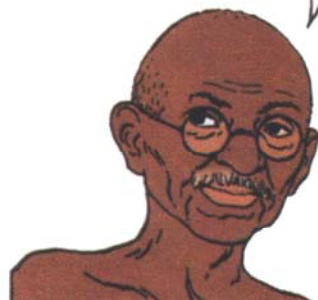

چاكه، هینستا له زیان ماوم!

زفر بهبائی بیرم کردۆتهوه گهستهه ئهم بهراره: ئهم ئهشرامه ددهم به (گورانی خودا) بۆ ماوهی چههره مانگیكیش بهناو هیندا ده گهههیم بۆ ئهوهی بهرگریان لینگهه!

جاریکی دیکه... به دیداری گهلهكهی دهگاتهوه..

زفر جوانه! بهربری ئهوهی مههههی نییه، له گهل ئهوهش زیاتر له ههسوو كههینك ههزرتی مهههههه بهیاد درننیهتهوه!

له سالی 1939

له سالی 1933
گاندی له گهل
هندی براده رانی
له گوندی
سیفاگرامی
بجووک
نیشته جیبوو، بو
به رده وای
بلاو کرده وای
روژنامه ی
هارپجان

له ئوروپا باره که رووه خرابیه! له
ئلمانیا چهواندنهوه دز به جووله که روو
له زیاده! ئه مه هیتلره! ئای لهو
زقرداره شیتته!

له وه زعه که مت تیره گهم...
له گهل ئه وهش بو ئه وهی بیم به
ناتوندوتیرتکی راسته قینه، ده بی
رکابه ره که کم خوش بوئ و،
نوێز له پیناوی بگهم ههتا ئه گهر
بیتو لیشم بدات!

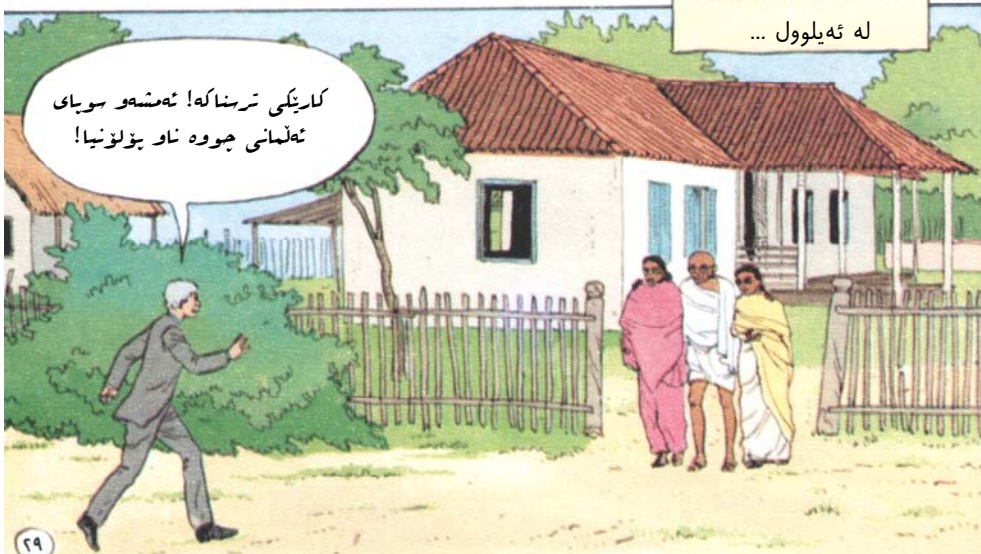

مه زنده ی ئه وه ده که ی
ناتوندوتیرتکی چاره سه رتک بیت بو
ئهم حالته؛ ئه گهر گاندیه کی
جووله که له ئلمانیا ده رکه وئ
یه کسه ره له سیداره ی ده دا!

به سیه تی ئه وه ی من
جووله که کم، بیم بائه
هکومه ته کانی ئه وروپا جهنگ دز
به هیتلر رایگه یهن له پیناو
رنگار بوون لیتی!

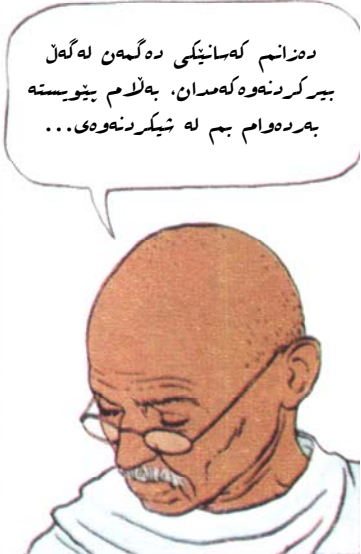

راسته... میزوو زقردار تکی شیتتری له هیتلر
به خوره نه پینوه! ده توانین جهنگ له دزیدا
بلهینه به هانه، به للام له گهل ئه وهش مه زنده ی
ئه وه ناکه م جهنگ چاره سه رتکی نسونه یی
... بی

له ئه یلوول ...

کار تکی ترسناکه! ئه مشه و سویای
ئلمانیا جووه ناو بۆلوتیا!

ده زانم که سانیکی ده گهن له گهل
بیر کردنه وه که مدان، به للام بیتویسته
به رده وام بیم له شیکردنه وهی... ..

له پاش ماوه په كې كورت بهر پر سه سياسيه كاني هيند
كوږوونه وه ...

له وده لاسي جووونه ناوه وې
ټلمانیا بې ټولنیا، فهدنسا و
ټینگلته را جهنگیان دږ به ټلمانیا
راگهاندا!

به مجوره بښه وې پرس به
چوار سه د ملیون هیندی بکړی
په لکینسی ناو ټم جهنگه کران!

له لوتستان جی ده بی!

ټه گهر جانه وې له سر دلسوزیمان بې
ناوندوتیری بښینه وه ده بی یار مه تی
سه ربازی بې ټینگلیز رت بکینه وه!

ټینگلیز به م سالانه ی دوا بی ټوه بیان
په رگویی خستین، که ناماده ن به ره به ره
به ره به ضمیمان بیبده ن، یا له ټیستادا دوا ی
به ره به ضمیمه کی ته واو بکین له به رامبه ردا
یار مه تیان پښکله ش ده کین.

دوا ی گفتو گو په کی
زور ...

ټیجه داوا له ټینگلیز
ده کین په کسر هیند
جه بی ټیلن! دروشمان ټوه
ده بی ((هیند جه بی ټیلن)).

دواتر ...

هیند جه بی ټیلن

له ټای 1942

ده بی نیم ټیجه که ته واو بووه! به لام
ټینگلیزه کان ټه مجاره بې کام زیندان
په لکینسیان ده کین!

ته سزا سازای
ټیندا که مه!

ټه مه کو شکی کی
راسته قینه یه!

